

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI / 644

II. ULUSLAR ARASI DİNÎ YAYINLAR KONGRESİ

TEBLİĞLER-MÜZAKERELER
05-07 KASIM 2004 / ANKARA

Ankara - 2005

Dinî Yayıncılık Açısından Çizgi Film

Ali Osman Emirosmanoğlu

Elif Video Genel Müdürü-Çizgi Film Yönetmeni

Değerli dinleyenler;

Dinî yayıncılık açısından çizgi film konusunu incelerken, önce çizgi filmin ortaya çıkışı ile başlayacak, çizgi film dünyasında gezecek, İslâm dünyası ve Türkiye'deki çalışmalarını gözlemleyecek, dinî yayıncılık açısından çizgi filmi her boyutu ile inceleyecek, değerlendirme, öneri ve sonuç bölümleriyle de konuşmamızı tamamlayacağız.

Çizgi film tarihine genel bir bakış

Sanıldığı gibi aksine, canlandırma sinemasının en yaygın türü olan çizgi film, sinema filmlerinden çok daha önce başlamıştır. Çoğunluk tarafından ilk sinema filmi kabul edilen çalışma, 1895 yılında Lumière kardeşlerin çektiği "Lumière Fabrikalarından Çıkış" adlı filmidir. Bu tarihten 35 yıl önce 1860 yılında Fransız Pierre Desvignes, "Zeotrop" adlı bir alet üretmiştir. Bir mil üzerinde dönen silindir şeklindeki bu alette, bisiklete binen bir adam, silindirin içindeki banda el ile çizilerek kare kare yerleştirilmiş, silindir üzerindeki açıklıklardan izletilerek ard arda gelen resimlerle hareketli bir görüntü yaratılmıştır.

Çizgi filmin ortaya çıkışını, çizgi bantlara ve karikatüre bağlamak o kadar yalıtılmış olmaz. XIX. yüzyıldan XX. yüzyıla sarkan bir zaman diliminde gelişerek, nasıl sinema, edebiyat, tiyatro, resim ve müzik sanatlarının "hareketli resim"ler hâlindeki bir birleşimi olarak beyaz perdeye yansıdıysa, çizgi film de çizgi bantların ve bir anlam bütünlüğü sunan münferit karikatürlerin (hatta minyatür sanatının ve hayal perdesi Karagöz'ün) "hareketlenmiş" bir anlatımıdır. Sinemanın gelişmesi ile birlikte 1912 yılında Amerikalı Mc Cay, "Terbiyeli Dinazor Gertie"yi beyaz perdeye taşıyarak "çizgi filmin babası" ünvanını kazanmış-

tır. Fakat çizgi film asıl gelişmesini sesli filmle kazanmıştır. Sesli çizgi filme damgasını vuran da Walt Disney olmuştur. Onun, 1923 yılında çektiği "Alice Canlı Resim Dünyasında" filmi, ilk ciddi yapımıdır. Sinema tarihi boyunca sinemanın diğer türleri nasıl teknolojiye ve temaya dayalı bir değişim sürecinden geçmişse, çizgi film de aynı yolu izlemiştir. (Meselâ, ilk çizgi çalışmalar kısa hikâyelerden oluşan ve siyah beyaz olarak yapılan ürünlerdi). Walt Disney, 1927 yılında ürettiği "Mickey Mouse" (Miki Fare) ve diğer hayvan karakterleriyle popülerleşip büyük seyirci kitlelerine ulaşmıştır. Disney'in, çizgi filme büyük bir ciddiyetle eğilmesiyle, daha çok hayvan karakterleri geliştirerek onlara belli insanî hasletler yüklemiş ve birbirinden sempatik kahramanlar meydana getirmiştir.

Disney'in başarısı, çizgi film yoluyla anlattığı hikâyelerde, insan hayatında yer alan sevgi, şefkat, hassasiyet, kıskançlık, ihtiras, mücadele hissi, adalet gibi hususlara eğilmekten ve bunları son derece akıcı bir üslûpla işlemeden neşet etmektedir. Disney ayrıca, çizgi film üretim zemininin bir sanayiye dönüşmesine ön ayak olmuş, kendisinin kurduğu adıyla ünlenen stüdyoda yüzlerce kişiyi istihdam etmiştir.

Çizgi film nasıl üretilir?

Bu başlığı seçmemizin sebebi, çizgi filmin sinema filminden farkını ortaya koymak ve bundan sonra yapacağımız değerlendirmelere katkısının olacağı inancıdır. Çizgi film yapımı, sinema filmine kıyasla çok daha zahmetli ve zaman isteyen bir uğraştır. Sinema filmi geçtiği eser, senaryo, çekim, montaj, seslendirme, müzik gibi evrelerden çizgi film de geçer. Ancak çekim safhası, sinema filmi gibi kısa sürede gerçekleşmez. Sinema filmi 1-2 ayda çekim sürecini tamamladığı hâlde, çizgi film için 1-2 yıl gerekmektedir. Çünkü bir saniyelik çizgi film için 24 resim çizilmesi gerekir. Bu resimler tek tek boyanır ve yine çizilip boyanan bir arka fonla birleştirilir. Basit bir hesaplama 10 dakikalık bir çizgi film için 15.000 farklı resim çizilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu resimler tek tek boyanacak ve fonla birleştirilecektir. Bunun yanında çizgi filmin finansal boyutu da kaliteli yapımlar için oldukça yüksektir.

Tv'ler için hazırlanan 1 saatlik bir çizgi film, yüz binlerce dolara, sinema için hazırlanan çizgi filmler ise 10 ila 70 milyon dolara mâl olmaktadır. En çok merak edilen bir konu da bilgisayarın çizgi filme ne ölçüde katkıda bulunduğudur. Sadece üç boyutlu animasyonlarda objeler bilgisayar komutlarıyla hareketlendirilmektedir. İki boyutlu çizgi filmlerde ise bu mümkün değildir. Her hareket, her ifade için ayrı ayrı resim çizilmesi gerekir. Ancak 15 yıldan bu yana çizimler bilgisayar yardımı ile boyanmaktadır. İşte bu sebeplerdir ki, dünyada her yıl binlerce sinema filmi çekilmesine rağmen, çizgi film sayısı parmakla sayılabilecek kadar az olmaktadır.

Çizgi film dünyası

Günümüzde çizgi film, en çok, başta ABD olmak üzere Japonya, Avustralya, İngiltere ve Avusturya'da üretilmektedir. İslâm ülkelerindeki çizgi filmcilik ayrı bir bölümde incelenecektir. Biz dünya ülkelerindeki çizgi filmciliğe, dinî yayıncılık açısından bakacağız.

Sinema tarihinin orta yılları yani 1950'lerde, geniş seyirci kitlelerine ulaşan ve dolayısıyla son derece popüler bir hâle gelen çizgi sineması, din kurumlarının da veya din olgusuna hassas toplumların da dikkatini çekmemelik edemezdi. Aslında dinî eğitimin çocukluk çağına başladığı düşünülürken çizgi filmin ne kadar önemli bir unsur olduğu hemen ortaya çıkar. Çünkü çizgi film 2-3 yaşından itibaren çocukların ilgisini çekmektedir. Bütün karelerinin elle çizilmiş olması, renklerinin canlılığı, 3-4 saniyede bir plânlannın değişmesi ve hızlı hareketlerinin çokluğu sebebiyle çizgi film, özellikle çocuklarla doğrudan diyalojik iletişim kurmaktadır. İşte inanç konusunda hassas olan kurumlar, çocukların anlayabileceği bir dil kullanarak onların zihin ve ruh dünyasına, hayal ve tasavvur âlemine, masal dünyalarına girerek, onları hem eğlendiren hem de eğiten çizgi filmler çevirmişlerdir.

Bu bağlamda Amerika'da "Hz. Yusuf", "Hz. Musa", "Hz. Yunus", "Hz. Yuşa ve Eriha'nın Fethi", "Hz. Davud ve Calut", "Hz. İsa", "Hz. Danyal ve Arslan", "İncil'den Sayfalar" gibi kaynağını doğrudan din tarihinden alan çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca "Mısır Prensi" ve Mısır-Amerika ortak yapımı olan "Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.)" çizgi filmleri son dönemlerde geniş bütçeli büyük prodüksiyonlar olarak sinema salonlarında gösterime çıkarak seyirci kitlelerine ulaşmıştır.

Televizyon kanallarında yıllarca gösterilen ve yan ürünleriyle de ilgi gören "He-Man" ve "Voltron" isimli dizilerde kahramanların giysilerinin göğüs kısmına belirgin bir şekilde "haç" yerleştirilmiş, böylece çocukların zihinlerine küçük yaşlarda "haç" imajı kazınmıştır. Ayrıca Türksat dahil bir çok uydudan yayın yapan Hristiyanlık dininin direkt anlatıldığı bir çok kanalda, belli saatlerde dinî çizgi filmler gösterilmektedir.

Türkiye'de çizgi filmcilik

Türkiye'deki çizgi filmcilik, 1940'lı yıllarda reklâm filmleri ile başlamıştır. Önceleri karikatüristlerin çizimleriyle çekilen çizgi filmler, daha sonraları eğitim görmüş çizerlerle devam etmiştir. "Orhan Büyükdoğan", "Erim Gözen", "Derviş Pasin", "Tunç İzberk", "Ateş Benice", "Meral ve Cemal Erez", "Ali Murat Erkorkmaz", "Tahsin Özgür", "Şafak Tavkul", "Orhan Bal", "Şahin Ersöz", "Kemal Yargıcı" gibi çizerler, yurt içi ve yurt dışına çizimler yaparak çizgi filmin Türkiye'deki emekçileri olmuşlardır.

Türkiye'de çizgi filmciliği iki ayrı zaman diliminde inceleyebiliriz: 1986 öncesi ve 1986 sonrası. 1986 öncesinde TRT, Bakanlıklar ve özel sektörün finanse ederek ürettirdiği çizgi

filmler yapılmıştır. Bunlar reklâm filmleri, diziler ve uzun metrajlı çizgi filmlerdir. Reklâm filmlerinin dışındaki yapımların ticarî getirisi olmadığından sınırlı sayıda üretim olmuştur. Bu döneme dinî yayıncılık açısından bakacak olursak, çekilen çizgi filmlerin hiç birinde dinî, ahlâkî motiflere rastlamak mümkün değildir. Ancak bazı çizgi filmlerde kültürel konular ele alınmıştır. "Koca Yusuf'un Hayatı", "Nasrettin Hoca" gibi.

1986 sonrası çizgi filmciliğe gelince, reklâm için çizgi film yapan bir - iki yapım evinin dışında İstanbul ve Ankara'da iki çizgi film stüdyosu, 1984 ve 1989 yıllarında faaliyete geçmiştir. Bu iki yapım evinin özelliği; çizgi filmle uğraşan ve uğraşmak isteyen ressamları bünyelerinde toplamaları ve uzun yıllar çizgi film üretimine devam etmeleridir. Bugün çizgi filmle uğraşanların önemli bir bölümü, bu iki stüdyo çalışanlarından oluşmaktadır.

1989 yılında Ankara'da kurularak faaliyete geçen "Denge Animasyon" daha çok, başta Fransa ve Almanya olmak üzere Avrupa ülkeleri ve Amerika için fason çizgi filmler üretmiştir. Bu arada Türkiye için de çizgi filmler üreten "Denge Animasyon", Kültür Bakanlığı'na "Manas Destanı", "Keloğlan" çizgi filmlerini, TRT'ye de "Sihirli Pabuçlar" isimli çizgi diziyi yapmıştır. "Denge Animasyon" 2001 yılında faaliyetine son vermiştir. İstanbul'da 1983 yılında çocuklar için dinî, eğitici, ahlâkî filmler yapmak üzere kurulan "Elif Video Animasyon" şirketi, 3-4 konulu - eğitici film yaptıktan sonra, çizgi film üreterek faaliyetini sürdürme kararı almış ve "Keloğlan" denemesiyle çizgi film üretimine başlamıştır.

1987 yılında devlet kuruluşlarının film ve çizgi film yapılması için açtığı ihalelerden "Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı"nın açtığı çizgi film ihalesini kazanarak 90 dakikalık "Emre" isimli bir çizgi film üretmiştir. "Emre", hem konusu hem o yılların en gelişmiş bilgisayar tekniğini kullanması hem de kaliteli fonları ve çizgileriyle bir dönüm noktası olmuştur.

"Emre" çizgi filminde, Osmanlıların kuruluş yıllarında anne-babasıyla hacca gitmek üzere gemiyle yola çıkan 12 yaşında bir çocuğun başından geçenler anlatılmaktadır. "Emre" çizgi filminin dikkat çekmesi "Hay" isimli çizgi filmin yapılmasına sebep olmuş, 85 dakikalık süresiyle 1990 yılında tamamlanan bu çizgi film, yurt içi ve yurt dışında büyük ilgi görmüştür. (2001 yılında aylık olarak yayınlanan "Çocukça" dergisiyle VCD formatında ek olarak verilmiş ve 50.000 adet basılan derginin tamamı tükenmiştir.)

İbn-i Tüfeyl'in "Hay Bin Yakzan" adlı eserinden hazırlanan bu çizgi filmde, 6 aylık iken ıssız bir adaya düşen bir çocuğun 12 yaşındaki dönemi anlatılmakta, hayvanlardan farkını, aklını ve melekelerini keşfetmesiyle Yaratıcı'yı bulması, çeşitli maceralar içinde çocukların anlayacağı bir üslûpla hikâye edilmektedir.

Elif Video Animasyon, "Emre" ve "Hay" çizgi filmlerinden sonra, kültürel ve ahlâkî çiz-

gi filmler üretimini sürdürülmüştür. "Karagöz" ve "Öğüt Masallar" dizileri, birer saatlik "1001 Gece Masalları", "Kelile-Dimne", "Önder İnsanlar – Mimar Sinan – Akşemsettin – Yunus Emre" çizgi filmleri, bu şirketin ürettiği diğer eserler olmuştur. 1990 yılında "Hay" çizgi filminde çalışan çizerlerin ve ekibin bir kısmı, yeni kurulan "Ella" çizgi film şirketinde çalışmaya başlamış ve bu şirket faaliyetini sürdürdüğü 6-7 yıl boyunca "Fatih Sultan Mehmet", "Tank Bin Ziyad – Endülüs Fatihî", "İnci Adası", "Sonsuza Yolculuk", "Nasrettin Hoca", "Ayncalut Aslanı", "Afacan İzciler" çizgi filmlerini üretmiştir.

"Emre" ve "Hay" çizgi filmlerinde animatör olarak çalışan "Orhan Bal" da "Düşlerevi" isimli bir stüdyo kurarak son 4-5 yıl içinde ortalama süreleri 45'er dakikalık "Şamil", "Yunus Emre", "Damlacık", "Fil Vakası", "Keloğlan", "Barbaros", "Toraman", "Hz. İbrahim" çizgi filmlerini üretmiştir. "Düşlerevi", hâlen üretimlerine devam etmektedir. VCD üretimi ve pazarlaması yapan "Azim Dağıtım" şirketi de kurduğu ABC ve Anatolia gibi yan şirketlerle son 3-4 yıldır "Mağaradaki Üç Arkadaşın Duası", "İman Bahçesi", "Hz. İsa'nın Yol Arkadaşı" gibi iki ve üç boyutlu çizgi filmler üretmiştir. Bunların dışında şahsî çabalarıyla çizgi film yapan karikatürist/çizer de olmuştur. Örnek olarak; "Ekrem Bektaş"ın, "Temel Altın Peşinde", "İbiş", "Nasrettin Hoca" çizgi filmlerini sayabiliriz.

Türkiye'de çizgi filmciliğin değerlendirilmesi

1986 öncesi çizgi filmciliği anlatırken, genel bir değerlendirmede bulunmuştuk. Konumuz gereği, 1986 sonrası çizgi filmcilik üzerinde detaylı bir değerlendirmede bulunmamız gerekmektedir. Türkiye'de 1986 sonrası yapılan çalışmalara baktığımızda, hem tarihî, dinî olgulardan hareket eden hem de belli bir ahlâk çizgisini öne çıkararak daha dolaylı bir anlatımı tercih eden bir çizgi filmcilik anlayışının hâkim olduğunu görürüz. "Hz. İbrahim", "Fil Vakası", "Habil ve Kabil" gibi doğrudan, kadim dinî olayları işleyen filmlerin yanı sıra, "Hay", "Ayncalut Aslanı", "Tarık Bin Ziyad", "Yunus Emre", "Kelile-Dimne", "Hızır Kuşu",

"Emre" ve "İnci Adası" gibi daha dolaylı ve içinde ahlâkî ve dürüst yaşamaya dair ibretler çıkarılabilecek hikâyelerin yer aldığı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Tabii, bütün olarak değerlendirildiğinde, din tarihinin veya günümüz toplum hayatındaki ahlâkî değerlerin işlenmesinde yapıcı, olumlu bir yol izleyerek, sevgiyle örülmüş ilişkiler yumağından hareket eden bu birçok çalışmanın yanında, korkuya dayanan, hatta şiddeti körükleyen dehşet görüntülerine yer vererek, pedagojik olarak çocuğun ruh dünyasını olumsuz etkileyecek, öz güvenini zedeleyerek çocuğun kendine güven duygusunu tahrip edecek bazı çizgi film çalışmaları da yapılmıştır. Bunlardan, bir masal havasında geçen "Sonsuza Yolculuk" adlı çalışmaya baktığımızda, tek Tanrı inancına yönelik bir temayı iş-

lemek gibi ulvî bir gayeyi görsel olarak anlatmak yolunu seçmiş olsa da içine öylesine ür-kütücü öğeler yerleştirilmiştir ki, bir çocuğun bunları seyrederken, o ulvî maksat ne olursa olsun, irkilmemesine, yüreğinin çarpmamasına, dolayısıyla iletilmek istenenden soğuma-masına imkân yoktur. Yapıcı, geliştirici, aşkınlaştıncı bir temanın senaryoda bulunması ka-dar, onun nasıl işlendiği, hangi estetik kıstaslara göre ortaya konduğu, diğer bir deyişle, bi-çim ve dil özellikleri de en az konu kadar önemlidir. Meselâ, "Son Peygamber" filminde, savaş sahnelerinin bulanık bir şekilde tasvir edilmesi, çocukların ruh sağlığı açısından ve filmin estetik bütünlüğü bakımından son derece yerinde olmuştur. "Sonsuza Yolculuk" ör-neğinden hareketle, özellikle şiddet görüntüleriyle örülü bazı Amerikan ve Japon çizgi film örneklerine göz attığımızda, bunların çeşitli dünyalı veya dünya dışı canavar yaratıklarını görsel olarak senaryoya kattıklarını, bu yaratıkların alt edilmesinde âdeta insanüstü güçle-rin, insana yaratıcılık atfeden kimi güçlerin veya Tanrı düşüncesinden uzak başka kozmo-lojik kuvvetlerin devreye sokulduğunu müşahade ederiz. Oysa insanın fitratına yaraşır bir anlayışla senaryodaki çatışmaların çözümüne ilişkin yollar önerilebilse, insanın manevî bütünlüğü temelinde sorunların çözümüne gitme tarzı tercih edilebilse, çocuğun o kırılğan zihin ve ruh dünyası için çok daha yapıcı ve verimli bir terkip meydana getirilmiş olur.

Türkiye'deki çizgi filmciliği kalite yönünden inceleyecek olursak, orta düzeylerde oldu-ğunu görürüz. Ancak dünyada çizgi film üreten ülkelerin sayısı çok azdır. Türkiye, şu an-daki kalitesiyle bile, çizgi film üreten ilk 10 ülke arasındadır. Ama ülkemizde üretilen bü-tün çizgi filmler tv standartlarına göre üretilmiştir. Daha evvel açıkladığımız gibi bu tip çiz-gi filmler, sinema filmlerine göre daha az masraflı, daha az çizime sahip yapımlardır. He-nüz Türkiye'de sinema için çizgi film üretilmemiştir. Bir çok sanat dalını bünyesinde top-layan çizgi filmde kalite unsuru da çok önemlidir. Çok değerli konuların basit çizimler, çok düşük bütçeler ve özensizce çekilmesi, gereken tesiri yapamadığı gibi kötü bir örnek olu-ş-turmaktadır. Üzülerek belirtmeliyiz ki, daha evvel isimlerini saydığımız dinî konulu çizgi filmler, en kalitesiz yapımları oluşturmaktadırlar. Bu konudaki diğer görüşlerimizi sonuç bölümüne bırakarak İslâm ülkelerindeki çizgi filmciliğe geçmek istiyorum.

İslâm ülkelerindeki çizgi filmcilik ve değerlendirme

İslâm ülkelerinde, tv'lerin kendi çocuk programlarında kullandıkları az sayıda ve basit çizgi filmlerin dışında, sadece İran'da son yıllarda bazı çalışmalar yapılmaktadır. Sinema-nın bütün dallarında büyük bir atılım içinde olan İran, çizgi film türünde de çoğunlukla di-nî konular olmak üzere üretimlerde bulunmaktadır. Bunlar arasında öne çıkan misâller ola-rak; "Hz. Nuh ve Tufan", "Hz. İbrahim", "Hz Salih ve Semud Kavmi" ve "Hz. Yusuf"u say-mak mümkündür. Bunların yanı sıra Suriye, Mısır ve Ebu Dabi stüdyolarında ahlâkî ve di-nî konularda, canlandırma sineması çerçevesinde bazı çalışmalar yapılmıştır.

Buraya kadar saydığımız filmlerin kalitelerinin, Türkiye'deki dinî içerikli filmlerle aynı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir kere daha tekrarlamak gerekir ki, dinî konularda çekilen çizgi filmlere ayrı bir özen gösterilmeli, standartların altında bir kalitede çekilmemelidir. Yeni seyrettiğimiz 1-2 İran yapımı çizgi filmde kalite açısından öncekilere göre bir gelişme olduğunu görmekteyiz. Bu konuda son olarak "Hz. Muhammed" isimli sinema çizgi filminden bahsetmek gerekir.

Mısır-Amerika ortak yapımı olan ve 10 milyon dolara çekilen bu çizgi film, tamamen Amerikalı animatörler tarafından çizilmiştir. Tabii ki, bütçesi gereği kaliteli bir yapım olmuştur. Ancak kalitesi ve konusunun cazibesine rağmen, arzu ve tahmin edilen seyirci sayısının çok altında kalmıştır. Kanaatimize göre filmdeki tipler Müslümanlara sıcak gelmemiştir. Filmin tüm renklerinin cansızlığı ve fonlarının koyuluğu da çocukları cezbetmemiştir. Yine de bu kalitedeki yapımların sayısının artması ve çocuklarımızın dünyasını zenginleştirecek nice eserler üretilmesini temenni etmekteyiz.

Sonuç

Çizgi filmin, daha geniş anlamda animasyon sinemasının inanç, kültür ve medeniyet dairemiz için, aslında çok büyük bir potansiyeli mevcuttur. Özellikle tarihî veya geleceğe yönelik konularda, diğer sinema filmlerinde mâli olarak değeri çok yüksek olabilecek kalabalık kadrolu sahneleri veya çok büyük kapalı mekânları daha uygun maliyetlerle sergilemek mümkündür. Ayrıca mucizevî ve fantastik sahne ve görüntüleri, bast-ı zaman ve tayy-ı mekân hallerini, bu sanatsal anlatımın özgün diliyle ve gelişmiş özel efektlerle ortaya koyabilmek imkân dahilindedir. İnsanın beş duyusuna hitap eden basit, geçici gerçekçiliğin karşısında, onun ruh ve zihin dünyasını sarmalayan manevî ve kalıcı ahlâkî değerlerin bir kaneviçe şeklinde işlendiği çizgi film üslûbu, küçük seyircilerin algı gelişiminde çok müspet sonuçlar doğuracaktır.

Bunları estetik ölçülerle kotarmak, imalı ve çağrışımlı bir anlatım dilini işlerliğe sokmak, zengin bir muhtevayı, aşkın bir üslûba dayalı bir biçimle aktarmak, çizgi film sanatı için çok yüksek bir kazanım olacaktır.

Peki dinî yayıncılıkta çizgi filmde ne kadar yararlanılmıştır, gerektiği kadar istifade edilmekte midir? Bu sorulara müspet cevap vermek mümkün değildir. Çizgi filmin, çekim zorluğuna rağmen etkisi ve kalıcılığı (hâlen 30-40 yıllık çizgi filmler gösterimdedir.) göz önüne alındığında her bakımdan kazançlı bir yatırım olduğu gerçeğine ulaşırız. Çizgi film konusunda İslâm ülkeleri içinde en büyük potansiyel Türkiye'dedir. Disney'in üç önemli çizgi filmde ("Tarzan", "Aslan Kral", "Herkül") baş animatör olarak çalışmış çizerlerimiz vardır. Kısıtlı imkânlarla çekilmesine rağmen, dünyada ses getirecek yapımların üretilebi-

leceği sinyalinı veren çizgi filmlerimiz vardır. Yıllarca, Avrupa ülkelerine fason çizgi filmler yapan stüdyolarımız olmuştur. Bunlar Türkiye'nin dünyaya satabileceği filmler, belgeseller ve çizgi filmlerdir. Bu bakımdan çizgi filmciliğe özel bir önem verilmesi gerekmektedir.

Bu işe gönül vermiş özel kurumların yanında, Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı'nın, diğer devlet kurumlarının, kaliteli çizgi film üretimine destek vermeleri en büyük arzumuzdur.

Diyanet İşleri Başkanlığı'na, çok önemli bir konuda bizleri bir araya topladığı ve görüşlerimizi açıklama fırsatı verdiği için teşekkür ediyor, hepinize sevgi, saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Oturum Başkanı – Değerli tebliğcimiz Ali Osman Emirosmanoğlu Beyefendi'ye katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. Bu tebliğin müzakeresini Sayın Mustafa Ruhi Şirin Bey yapacaklar. Buyurun Mustafa Bey.